

Utbildningsinspektion i Västertorpsskolan, förskoleklass och grundskola 1–6

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan/rektorsområdet/verksamheten	2
Sammanfattande bedömning	2
Bedömning av resultaten	3
Bedömning av genomförandet	3
Bedömning av förutsättningarna	5

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Västertorpsskolan den 28–29 mars 2007. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen avser att visa hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats ([www.skolverket.se/ Inspektion](http://www.skolverket.se/Inspektion)).

Kommunen har ansvar för att de brister inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket inom tre månader vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från Stockholms kommun och Västertorpsskolan, dels den information som samlats in under besöket. Rapporten grundas även på annan information om kommunen och skolan från exempelvis Skolverkets nationella uppföljningssystem.

I Västertorpsskolan intervjuades elever i årskurs 2 och 6, personal och rektor samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i förskoleklass och bland annat årskurserna 2 och 6. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Rektor har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet/verksamheten

Västertorpsskolan	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	101
Förskoleklass	25
Grundskola	164

Västertorpsskolan ligger i stadsdelen Hägersten. Skolan har elever från förskoleklass upp till årskurs 6. Verksamheten är organiserad i fyra arbetslag. Arbetslaget Polstjärnan består av personal från förskoleklass till årskurs 2. Arbetslaget Luna består främst av lärare som har speciell ämneskunskap inom estetiska områden. Arbetslaget Orion, som är det minsta; består av klasslärarna i årskurs 5 och 6 och slutligen finns det ett arbetslag för skolans fritidsverksamhet.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Västertorpsskolan och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga skolförfattningar.

Inspektörerna bedömer att Västertorpsskolan på flera områden erbjuder en undervisning av god kvalitet. Västertorpsskolans satsning på att medvetandegöra de nationella målen enligt läroplanen och kursplaner gör att eleverna också tar ansvar för sitt eget lärande. Elever och lärare ser den individuella utvecklingsplanen som ett viktigt redskap i undervisningen. I skolan sker ett gott pedagogiskt arbete med samling kring gemensamma ämnesövergripande teman som hela skolan återkommande arbetar med.

Skolbarnsomsorgen behandlas inte i denna rapport, utan kommunens ansvarstagande för denna bedöms i den övergripande kommunrapporten.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolan gör inte någon systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsutveckling i förhållande till de nationella målen i samtliga ämnen i årskurs 5 (4 kap. 1 § skollagen, 2 kap. 6 § grundskoleförordningen samt avsnitt 2.8 läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet, Lpo 94).
- Skolans likabehandlingsplan uppfyller inte de krav som ställs på en sådan plan (6 § lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever).
- Skolan upprättar inte åtgärdsprogram för elever som behöver särskilt stöd (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).
- Undervisning i svenska som andraspråk anordnas inte för alla elever som behöver det (2 kap. 15–16 §§ grundskoleförordningen).
- Elevers val ges inte i enlighet med författningarnas krav (2 kap. 19–20 §§ grundskoleförordningen).

Inspektörerna bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden.

- Skolans systematiska kvalitetsarbete bör förbättras.

Bedömning av resultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt de nationella målen för lärandet särskilt angivna i skollagen, läroplanen, de nationella kursplanerna och programmålen.

Kunskaper

I Västertorpsskolan finns lokala tolkningar av de nationella målen i kursplanerna, såväl avseende mål att uppnå som mål att sträva mot, i samtliga ämnen. Dessa bearbetningar är väl förankrade bland både personal och elever. Både elever och lärare beskriver att i Västertorpsskolan är måldiskussioner en naturlig del av det dagliga arbetet. Utifrån diskussioner med elever kan inspektörerna konstatera att för flertalet av eleverna är målen en självklar utgångspunkt när de diskuterar kunskapsutveckling, måluppfyllelse och ansvarstagande. Inspektörerna bedömer att eleverna i Västertorpsskolan har en mycket god kännedom om mål att uppnå och mål att sträva mot.

I årskurs 5 genomförs bedömningar av elevernas kunskaper i svenska, engelska och matematik utifrån de nationella ämnesproven. Inspektörerna har tagit del av skolans resultat utifrån de nationella ämnesproven för åren 2004–2006 och kan konstatera att resultaten varierar mycket över tid i samtliga tre ämnen. Inspektörerna har även fått uppgifter av rektor att skolans resultatredovisning är bristfällig då det av sammanställningarna inte framgår hur många av eleverna som verkligen genomför de nationella ämnesproven.

Personal uppger att de har en god bild över varje enskild elevs kunskapsutveckling och måluppfyllelse, men någon samlad bild av skolans kunskapsresultat i samtliga ämnen föreligger inte. Resultatsammanställningar skulle kunna vara underlag för diskussioner om hur elevers resultat bör påverka undervisningens innehåll och för att säkerställa att alla elever når målen. Diskussioner kring resultaten och eventuell förändring över tid sker sällan i Västertorpsskolan. Inspektörerna bedömer att elevernas måluppfyllelse följs upp på individnivå, men att skolan måste förbättra uppföljning och analys av elevers resultat i samtliga ämnen på skolnivå.

Normer och värden

Elever, personal och föräldrar beskriver att Västertorpsskolan är en trygg och trivsamt skola. Elever och personal uppger att det finns utrymme för eleverna själva att försöka ta ett eget ansvar för att lösa eventuella konflikter. Samtidigt upplever eleverna att de vuxna alltid ser och agerar när det behövs.

Under klassrumsbesök har inspektörerna tagit del av situationer där lärare och elever visar ömsesidig respekt för varandra och där läraren hela tiden utgår från elevernas upplevelser och erfarenheter i undervisningen. Inspektörerna bedömer Västertorpsskolans arbete kring normer och värden som bra.

Bedömning av genomförandet

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet, innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen, individanpassning och stöd, utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning, kvalitetssäkring och förbättringsarbete, skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanen och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetet med arbetsmiljö och delaktighet

Från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Den nya lagens (SFS 2006:67) ändamål är att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder samt att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Västertorpsskolans likabehandlingsplan är ett samlingsdokument som informerar om skolans trygghetsgrupp och dess arbetsgång vid mobbningsfall, men tar inte hänsyn till diskriminering eller annan kränkande behandling. Inspektörerna bedömer att Västertorpsskolans likabehandlingsplan inte kan anses motsvara en sådan likabehandlingsplan som den nya lagen kräver. Bland annat framgår det inte hur händelser och åtgärder skall dokumenteras eller hur skolan skall agera då någon vuxen är delaktig i en kränkning. Skolans likabehandlingsplan är inte heller känd av eleverna och eleverna har inte varit delaktiga i framtagandet av planen.

Individanpassning och stöd

Enligt läroplanen för det obligatoriska skolväsendet (Lpo-94) skall undervisningen anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den skall med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling. Inspektörerna har i Västertorpsskolan fått ta del av individanpassad undervisning. Vid inspektionstillfället hade skolan precis startat vårens så kallade kulturtema. Detta tema har vissa ramar inom skolan, men sedan arbetar arbetslagen olika beroende på elevers önskemål, kunskaper och intressen. Inspektörerna fick bland annat ta del av arbetet i en klass där kulturtemat var inriktat på Picasso. Eleverna kunde utifrån en tankekarta inrikta sig på de mål som de ännu inte hade nått upp till. Vägarna till målen såg olika ut för varje elev, beroende på intresse, förkunskaper och olika lärstilar. Inspektörerna vill i sammanhanget lyfta detta som ett gott exempel på individanpassad undervisning där elevinflytandet ständigt är aktuellt.

Enligt grundskoleförordningen skall åtgärdsprogram utarbetas för elever som är i behov av särskilt stöd. Västertorpsskolan har tydliga rutiner för att upptäcka, dokumentera och följa upp elever i behov av särskilt stöd avseende kunskapsutvecklingen. Rutinerna avseende stöd till elevers sociala utveckling är inte lika välfungerande. Skolans elevvårdsteam uppger att åtgärdsprogram inte upprättas för samtliga elever i behov av särskilt stöd avseende den sociala utvecklingen. Att åtgärdsprogram inte upprättas för samtliga elever i behov av särskilt stöd är en brist som snarast skall åtgärdas.

Utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning

Utvecklingssamtal genomförs regelbundet och intervjuade elever och föräldrar sade sig vara nöjda med samtalen. Samtalen utgår från skolans lokala tolkningar av de nationella målen att uppnå och från mål att sträva mot. Då eleverna är vana vid att diskutera mål uppger elever, personal och föräldrar i intervjuer att diskussionerna blir intressanta och leder fram till en individuell utvecklingsplan. Enligt skolans författningar skall varje elev ha en framsyftande individuell utvecklingsplan. Alla elever i Västertorpsskolan har individuella utvecklingsplaner som har utarbetats i samband med utvecklingssamtalen. De individuella utvecklingsplaner som inspektörerna har tagit del av innehåller både kort- och långsiktiga mål som är relaterade till de nationella målen. Det framgår tydligt vad skolan skall göra för att stötta eleverna i deras fortsatta kunskapsutveckling.

Eleverna upplever den individuella utvecklingsplanen som viktig och känner sig delaktiga i framtagandet av planen. Inspektörerna bedömer att skolans arbete kring de individuella utvecklingsplanerna är bra.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

I Västertorpsskolan saknas systematiska uppföljningar och analys av skolans samlade resultat. Skolan har påbörjat flera uppföljningar av verksamheten, bland annat avseende arbetet med normer och värden. Dessa uppföljningar har dock inte avslutats. Av inspektörernas verksamhetsbesök och intervjuer med rektor och lärare framgår att det bland personalen finns en mycket stark vilja till utvecklingsarbete. De senaste åren har skolan bland annat utvecklat Västertorpsskolans tolkningar av de nationella målen, det ämnesövergripande arbetet och arbetet med att göra eleverna medvetna om olika lärstilar. Det senaste läsåret har emellertid utvecklingsarbetet avstannat. I skolan finns många pedagoger som på egen hand implementerar skolans utvecklingsarbete i sin undervisning, men bland personalen finns det en stark önskan om en rektor som driver kvalitetsarbetet och som kan samla ihop och sprida all den kunskap som redan finns inom skolan.

Enligt Skolverkets Allmänna råd och kommentarer för kvalitetsredovisning är kvalitetsredovisningen det verktyg som skolan har för att regelbundet stämna av hur långt den kommit i sitt förbättringsarbete. En kvalitetsredovisning där mål, måloppfyllelse och åtgärder utgör delar i en kontinuerlig utvecklingsprocess, skapar förutsättningar för att synliggöra skolans resultat, vilket i sin tur kan leda till förbättringar. Västertorpsskolans kvalitetsredovisning innehåller åtaganden och planerade åtgärder för att öka måloppfyllelsen, men det går inte att utläsa var i processen som skolan befinner sig. Inspektörerna bedömer att skolans kvalitetsarbete bör systematiseras och synliggöras i kvalitetsredovisningen så att redovisningen kan bli det instrument den är tänkt att vara i skolans kvalitetsarbete. Inspektörerna bedömer att skolans kvalitetsarbete bör utvecklas.

Ledning och kommunikation

Vid inspektionstillfället fanns det i Västertorpsskolan en tf. rektor sedan tre månader tillbaka i tiden. Rektorn har lång erfarenhet av Västertorpsskolan som lärare, och skall då ny rektor påbörjar sin tjänst den 1 april år 2007 gå tillbaka till sin ordinarie tjänst i Västertorpsskolan. Det senaste läsårets rektorsbyten har satt sina spår i skolans organisation. Från att ha varit en skola med arbetslag med utvecklingsledare som drev skolans pedagogiska utvecklingsarbete, bedriver skolans nuvarande arbetslag sitt arbete olika utan någon direkt styrning och ledning. Inspektörerna bedömer att den nuvarande rektorn är förtrogen med verksamheten och tar ansvar för skolans verksamheter men att personalen har förväntningar på den tillträdande rektorn att driva det pedagogiska arbetet.

Bedömning av förutsättningarna

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen; tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildningen, personalens kompetens samt tillgång till läromedel, pedagogiska material och utrustning. Nationella bestämmelser finns bl.a. i skollagen.

Tillgång till utbildning och information om utbildning

Svenska som andraspråk är ett eget ämne med egen kursplan och skall ges istället för svenska om eleven bedöms behöva sådan undervisning. Behovet skall

bedömas av rektor. Utifrån intervjuer med personal och utifrån verksamhetsbesök uppfattar inspektörerna att det i skolan finns ett behov av undervisning i svenska som andraspråk. I Västertorpsskolan organiseras svenska som andraspråk som stödundervisning, inte som ett eget ämne, vilket är en brist.

Enligt grundskoleförordningen skall eleverna erbjudas ett allsidigt urval av ämnen inom ramen för elevens val. Undervisningen skall syfta till att fördjupa och bredda elevernas kunskaper i ett eller flera ämnen. I Västertorpsskolan anordnas inte elevens val, vilket är en brist.

Personal

Västertorpsskolan har god tillgång till personal. Alla lärare har pedagogisk utbildning. I möjligaste mån försöker personalen inom arbetslagen bistå varandra med kompetens då någon lärare saknar någon ämneskunskap. Inspektörerna vill i sammanhanget påpeka vikten av att personalen i arbetslagen än mer utnyttjar varandras kompetenser för att tillgodose att eleverna får ta del av god ämneskunskap.

Datum	Ort
2007-06-20	Stockholm

Malin Lundquist

Sara Westlund